

Институт за онкологију и радиологију Србије

Пастерова 14, Београд, Србија

+381 11 2067 100

iors@ncrc.ac.rs www.ncrc.ac.rs

01.1/2023/3498-11
26 DEC 2023

ПРОЦЕДУРА ПОСТУПАЊА СА ФАРМАЦЕУТСКИМ ОТПАДОМ У ИНСТИТУТУ ЗА ОНКОЛОГИЈУ И РАДИОЛОГИЈУ СРБИЈЕ

Ознака процедуре	П.ЕПИ.16
Верзија	03
Датум усвајања	15.12.2023.
Аутори процедуре	Др Драгана Јовићевић Вера Мандић, ВМС Гордана Кукић, ВСТ
Носилац процедуре	Др Драгана Јовићевић
Процедуру одобрио	Доц. др Милан Жегарац

 <p>ИНСТИТУТ ЗА ОНКОЛОГИЈУ И РАДИОЛОГИЈУ СРБИЈЕ</p>	<p>Назив процедуре: Процедура поступања са фармацеутским отпадом у Институту за онкологију и радиологију Србије</p>		<p>Ознака: П.ЕПИ.16</p>
	<p>Датум: 15.12.2023.</p>	<p>Верзија: 03</p>	<p>Страна: 2 од 5</p>

1. ДЕФИНИЦИЈЕ И СКРАЋЕНИЦЕ

ИОРС = Институт за онкологију и радиологију Србије

ОЕП = Одсек епидемиологије и превенције

2. ПРЕДМЕТ

Ова процедура одређује активности, носиоце активности и документацију у вези са поступањем са фармацеутским отпадом у ИОРС.

3. ПОДРУЧЈЕ ПРИМЕНЕ И ЦИЉ

Подручје примене су:

- Сва медицинска одељења на којима се одлажу лекови са истеклим роком трајања и неупотребљиви лекови
- Одељење за апотекарску делатност (болничка апотека)
- Путеви транспорта фармацеутског отпада
- Место привременог складиштења фармацеутског отпада – Магазин апотеке у сутерену зграде.

Циљ процедуре је безбедно одлагање (складиштење) фармацеутског отпада, до предаје овлашћеном оператеру на даљи третман.

4. ОДГОВОРНОСТИ

За примену процедуре, а према Плану управљања медицинским отпадом ИОРС, одговорни су:

- Директор ИОРС
- Комисија за заштиту од болничких инфекција
- Менаџер за медицински отпад
- Начелник Одељења за апотекарску делатност (болничка апотека)
- Виши санитарни техничар (техничар за медицински отпад)
- Руководиоци организационих јединица
- Главна сестра/техничар ИОРС
- Руководилац Службе за техничке и друге сличне послове
- Главне сестре организационих јединица
- Медицинске сестре/здравствени техничари
- Хигијеничарке

 <p>ИНСТИТУТ ЗА ОНКОЛОГИЈУ И РАДИОЛОГИЈУ СРБИЈЕ</p>	Назив процедуре: Процедура поступања са фармацеутским отпадом у Институту за онкологију и радиологију Србије		Ознака: П.ЕПИ.16
	Датум: 15.12.2023.	Верзија: 03	Страна: 3 од 5

5. ОПИС ПРОЦЕДУРЕ

Фармацеутски отпад подразумева:

- Лекове са истеклим роком трајања
- Неупотребљиве лекове
- Прибор који је коришћен у примени или припреми лекова за употребу
- Примарну амбалажу у коју су такви лекови упаковани
- Прибор који је коришћен у примени или припреми лекова за употребу

Примарна амбалажа је амбалажа која јесте или је била у додиру са фармацеутским производом и као таква се сматра фармацеутским отпадом.

Сва друга амбалажа, која није, нити је била у додиру са фармацеутским отпадом, може да се раздвоји од отпада и разврста у канту за комунални отпад или у канту за отпад за рециклажу, нпр. канту за отпадни папир.

Секундарна амбалажа је амбалажна јединица која садржи више производа у примарној амбалажи и може се одвојити од производа без утицаја на његове карактеристике и разврстава се у канту за комунални отпад.

Разврставање медицинског отпада врши се на основу Каталога отпада.

Класификација/карактеризација фармацеутског отпада извршена је испитивањем од стране акредитоване лабораторије и добијен је индексни број фармацеутског отпада према Каталогу отпада: 07 05 13*.

5.1. ДЕТАЉАН ОПИС АКТИВНОСТИ

Лекови са истеклим роком трајања и неупотребљиви лекови са Клиника/Служби/Одељења/Одсека

5.1.1. Сакупљање фармацеутског отпада

1. Главне сестре Клиника/Служби/Одељења/Одсека у обавези су да у току спровођења периодичне контроле залиха, контролишу рок важности производа.
2. Уколико је рок важности производа и поред предузетих мера истекао, лек се одлаже ван употребе.

5.1.2. Разврставање, паковање и обележавање фармацеутског отпада

1. Фармацеутски отпад се разврстава тако што се одвајају опојне дроге, цитостатици и аеросоли, од осталог фармацеутског отпада и од секундарне амбалаже.
2. Фармацеутски отпад се пакује укључујући и примарну амбалажу, у обележене, одвојене кесе:
  - Готови лекови, у црвене кесе
  - Опојне дроге и аеросоли се пакују одвојено
  - Цитостатици, у љубичасте кесе

 <p>ИНСТИТУТ ЗА ОНКОЛОГИЈУ И РАДИОЛОГИЈУ СРБИЈЕ</p>	Назив процедуре: Процедура поступања са фармацеутским отпадом у Институту за онкологију и радиологију Србије		Ознака: П.ЕПИ.16
	Датум: 15.12.2023.	Верзија: 03	Страна: 4 од 5

- Галенски и магистрални лекови, у чврстом и течном агрегатном стању, у црвене кесе
- Фармацеутске супстанце, у чврстом и течном агрегатном стању, које имају фармаколошку активност, у црвене кесе
- Течни отпад се пакује одвојено у непропусној амбалажи, која онемогућава изливање садржаја и која је чврсто затворена
- Медицинска средства, у црвене кесе

Након разврставања, секундарна амбалажа се пакује у обележеним зеленим кесама (пластика, папир, картон стакло).

5.1.3. Одлагање (складиштење) фармацеутског отпада

Фармацеутски отпад са истеклим роком трајања се привремено одлаже на Клиници/Служби/Одељењу/Одсеку у посебном делу предвиђеном за одлагање, до тренутка када главни фармацеутски техничар апотеке шаље обавештење да лек може да се спусти у посебан део магацина апотеке, који је предвиђен за ту намену и прописно обележен.

Напомена:

- Уколико се фармацеутски отпад грешком нађе у комуналном отпаду, онда комунални отпад постаје фармацеутски отпад, црна кеса се убацује у црвену и шаље као фармацеутски отпад.
- Уколико се црвена кеса током транспорта или манипулације оштети, без отварања ставља се у нову кесу и поново обележава.
- Привремено складиште фармацеутског отпада – Магацин апотеке у сутерену ИОРС је наменска просторија, видно обележена и закључана, у којој се отпад безбедно чува, најдуже до 12 месеци.
- Након преузимања фармацеутског отпада од стране овлашћеног оператера добија се Документ о кретању опасног отпада, који се чува у ОЕП.

5.1.4. Расходовање фармацеутског отпада

1. На крају календарске године, главне сестре/техничари Клиника/Служби/Одељења/Одсека се писаним путем обраћају Комисији за попис залиха лекова и дају предлог за расход фармацеутског отпада са истеклим роком важности.
2. Када Комисија за попис залиха лекова усвоји предлог за расход фармацеутског отпада са истеклим роком важности, предлог се шаље управном одбору.
3. Након сагласности управног одбора са предлогом за расход фармацеутског отпада са истеклим роком важности, обавештавају се главне сестре/техничари да лек могу да расходују.
4. Уколико је дистрибутер, произвођач или увозник сагласан да преузме фармацеутски отпад, попуњава се Листа преузимања фармацеутског отпада, од стране добављача, произвођача или увозника.

 <p>ИНСТИТУТ ЗА ОНКОЛОГИЈУ И РАДИОЛОГИЈУ СРБИЈЕ</p>	<p>Назив процедуре: Процедура поступања са фармацеутским отпадом у Институту за онкологију и радиологију Србије</p>		<p>Ознака: П.ЕПИ.16</p>
	<p>Датум: 15.12.2023.</p>	<p>Верзија: 03</p>	<p>Страна: 5 од 5</p>

5. Уколико дистрибутер, произвођач или увозник није сагласан да преузме фармацеутски отпад, отпад се одлаже на Клиници/Служби/Одељењу/Одсеку до тренутка када главни фармацеутски техничар апотеке шаље обавештење да лек може да се спусти у магацин Апотеке

6. РЕФЕРЕНТНА ДОКУМЕНТА

- П.ЕПИ.13 Процедура за управљање медицинским отпадом
- П.ЕПИ.14 План управљања медицинским отпадом у ИОРС, 2022.
- С.ЕПИ.02 Стручно-методолошко упутство за управљање медицинским отпадом
- Безбедно управљање медицинским отпадом – Национални водич добре праксе, Београд, Мај 2009.
- Техничка подршка за третман медицинског отпада у Србији, COWI; „Препоруке за управљање медицинским отпадом